

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№.....
..... 2020 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от Красимир Вълчев
министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за издаване на държавна гаранция за 2020 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на Решение на Министерския съвет за издаване на държавна гаранция за 2020 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти.

Основната цел на кредитирането на висшето образование е осигуряването на финансова помощ за студентите и докторантите, които не са в състояние да покрият разходите си за обучение във висшите училища. Едно от условията за избор на висше образование е платежоспособността на обучаемите лица – способността им да заплащат таксите си за обучение във висшите училища, както и да поемат разходите си за издръжка при раждане или осиновяване на дете по време на следването.

Студентските заеми стимулират търсенето на образователни услуги в съответните образователно-квалификационни степени на висшето образование като по този начин го превръщат в по-достъпно и спомагат за преодоляването на финансовите трудности, които могат да възникнат по време на следването/докторантурата.

Отпускането на кредити с държавна финансова подкрепа стимулира студентите и докторантите към постигане на високи академични резултати, тъй като след приключване на обучението им се увеличават шансовете за тяхната реализация на високо квалифицирани работни позиции, даващи им възможност за изплащане на натрупаните кредитни задължения. В допълнение, чрез държавната финансова подкрепа по линия на системата за студентско кредитиране, студентите и докторантите разполагат с избор от български университети, в които да придобият висше образование, независимо от цената на обучението, което води и до засилване на конкуренцията между самите висши училища.

Национална цел 4 от Националната програма за реформи на Република България (2012-2020), в изпълнение на Стратегията на Европейския съюз „Европа 2020“, е „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30–34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.” В тази връзка конкретната цел на приемането на акта е развитието на човешкия потенциал, чрез осигуряването на държавна финансова подкрепа за студентите и докторантите, което е предпоставка за увеличаване на дела на завършилите висше образование. Тази национална цел е заложена и в Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2014-2020 г. и плана за действие към нея.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 13, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти и докторанти максималният размер на новите държавни гаранции се одобрява ежегодно с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

Съгласно чл. 13, ал. 2 от Закона за кредитиране на студенти и докторанти дългът на студентите и докторантите се гарантира от държавата и представлява задължение на правителството само в случаите, когато Министерският съвет е издал гаранции от името и за сметка на държавата.

Съобразно изискванията на чл. 13, ал. 3 от Закона за кредитиране на студенти и докторанти министърът на образованието и науката участва в преговорите за издаване на държавни гаранции по този закон и подписва от името на правителството

споразуменията за издаване на държавна гаранция въз основа на решение на Министерския съвет.

С оглед на изпълнението на чл. 13, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти и докторанти с Решение на Министерския съвет № 298 от 22 май 2019 г. е одобрен максималният размер на новите държавни гаранции, които могат да се издават през 2020 г. от името и за сметка на държавата по Закона за кредитиране на студенти и докторанти.

Съгласно чл. 70, т. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. в рамките на текущата бюджетна година Министерският съвет може да издава гаранции от името и за сметка на държавата по Закона за кредитиране на студенти и докторанти в общ размер до 50 млн. лв.

В изпълнение на чл. 4, т. 2 от Закона за кредитиране на студенти и докторанти държавата предоставя финансова подкрепа при кредитирането на студентите и докторантите, като погасява кредитното задължение или част от него в случаите, предвидени в този закон – при раждане/осиновяване на второ или следващо дете, при настъпване на смърт на кредитополучателя или при настъпване на трайна неработоспособност. В тези случаи държавата погасява задължението на кредитополучателя към банките, а кредитополучателят или неговите наследници не дължат връщане на сумата, която държавата е платила на банката. За периода от 2010 г. до 30 ноември 2019 година държавата е погасила задълженията на 36 починали кредитополучатели в общ размер на 173 218,27 лв., на 193 кредитополучатели, които са родили второ или следващо дете в общ размер на 1 017 020,39 лв., и на 16 кредитополучатели поради настъпване на трайна неработоспособност в размер на 80 051,19 лв. Общият размер на погасения от държавата дълг е 1 270 289,85 лв.

Държавата погасява неизпълнените части от задълженията на кредитополучателите по Закона за кредитиране на студенти и докторанти и при настъпване на предсрочна изискуемост на кредита, в случаите когато кредитополучателите не си погасяват задълженията към банките. Броят на предсрочно изискуемите кредити от 2010 г. до 30 ноември 2019 г. е 1 078. Общият размер на погасения от държавата дълг, е 4 343 286,50 лв.

Общият размер на платените от държавата кредити за периода от 2010 г. до 30 ноември 2019 г. е 5 613 576,35 лв.

Когато държавата изплати задълженията на кредитополучателите към банките, в нейна полза възниква правото да получи от тях всичко, което е платила за тяхна сметка,

заедно със законната лихва от момента на плащането. Вземанията на държавата срещу кредитополучателите са частни държавни вземания и се установяват и събират от Националната агенция за приходите по реда на Закона за Националната агенция за приходите (чл. 14, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти докторанти).

От 2010 г. до 30 ноември 2019 г. Националната агенция за приходите е събрала от длъжниците сума в общ размер на 1 250 675,35 лв. – главници, лихви и съдебни разноски, присъдени с изпълнителен лист.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. са разчетени средства по бюджета на Министерството на образованието и науката за покриване на разходите по активирани държавни гаранции, издадени по Закона за кредитиране на студенти и докторанти, в размер на 2 000 000,00 лв.

Предложеният проект на Решение на Министерския съвет за издаване на държавна гаранция за 2020 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти ще обхване системата на висшето образование състояща се от 37 държавни висши училища, в това число 4 държавни висши военни училища, както и 14 частни висши училища. Право на кредит по Закона за кредитиране на студенти и докторанти имат 158 566 студенти и 3 481 докторанти, обучаващи се в редовна форма. В държавните висши училища съответно са 144 454 студенти и 3 451 докторанти, а в частните висши училища – 14 112 студенти и 30 докторанти.

С проекта на Решение на Министерския съвет за издаване на държавна гаранция за 2020 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти не се хармонизират актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Предложеният проект на Решение не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, във връзка с чл. 8, ал. 2, т. 2 и чл. 13, ал. 3 от Закона за кредитиране на студенти и докторанти и чл. 70, т. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. предлагам Министерският съвет да

приеме предложениа проект на Решение на Министерския съвет за издаване на държавна гаранция за 2020 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ!